

українців посісти гідне місце в православному світі, засудження новітнього духовного імперіалізму й колоніалізму – усі ці теми широко висвітлені у збірнику Юрія Дорошенка».

Так, справді, в особі автора книжки маємо інтелектуала, який свідомо оминає перегуки з конформізмом; він чітко обґрунтовує свої висловлювання про штучно ускладнений світ міжконфесійних відносин в сучасній Україні. Останнє – це результат історичної зумовленості, яку диктували за попередніх епох українському народові носії інших/інакших культур. Згадати б грамоти, скажімо, Сигізмунда I від 1538 року, царя Федора Олексійовича від 1680 року, зміст якої підтвердив відповідним указом Петро I в 1720 році. Повсюди завуальовані інструменти впливу на долі народу по обох берегах Дніпра...

Треба підкреслити: Юрій Дорошенко, нині Заслужений журналіст України, набував творчого досвіду не тільки на рівні тісної співпраці з багатьма періодичними виданнями («Вечірній Київ», «Україна молода», «Молодь України», «Дзеркало тижня», «День», «Пам'ять століть», «Голос православ'я», «Православний вісник»), але й тоді, коли виконував обов'язки прес-секретаря та радника Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета. Одне слово, він був безпосередньо у горнилі тих перебігів, яких зазнало вітчизняне православ'я після 90-х рр., власне, з проекцією на діяльність УПЦ Київського патріархату, УПЦ Московського патріархату, відродженої Української греко-католицької церкви, відновленої Української автокефальної православної церкви тощо. Часом видається: хтось вміло керує цілою системою дзеркал, що помножують як уявні, так і реальні предмети. Це творить певну небезпеку, оскільки державотворчі інституції ще й досі потребують кореневого зміцнення, а не їхнього розхитування. Чи не цікаво? Іноді уславлення національних героїв Шевченкового народу нерідко ставиться під сумнів можновладцями сусідніх держав (ба навіть, що найбільш боляче, і окремими діячами з прихильною рецепцією фактів з історії України, її культурних традицій, духовних устремлінь).

Отже, значення рецензованої праці годі переоцінити. Воно полягає і в тому, що автор окреслює «сміслові поля» релігійної проблематики, сказати б, «без догмату»; він прагне вивчити й дослідити сутність «міжконфесійних відносин» (перший розділ, с. 15–320), з одного боку, й «державно-церковних відносин» – з іншого (другий розділ, с. 321–374). Щоправда, вони, тобто з огляду на змістове наповнення, нерівномірні. Адже перший розділ містить 75 публіцистичних виступів Юрія Дорошенка, а наступний – 21. І все ж між ними проступає логічний взаємозв'язок: обидва складники творять цілісність. Її доповнюють, у свою чергу, такі розділи, як «Секти» (с. 375–442), «Інтерв'ю» (с. 443–568), «Портрети» (с. 569–692) та «Коментарі» (с. 693 – 725).

Що найбільше привертає увагу, читаючи про поступ Юрія Дорошенка як пристрасного журналіста релігійними магістралями? Це – передусім фактологічний масив, а також глибоко осмислена інтерпретація – вмонтованих у канву розповіді – компонентів. Автор акцентує на новітніх інноваціях, що характерні для розвитку віток українського православ'я наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. Він актуалізував той контекст, що охоплює нерідко й морально-етичну зумовленість різних, не в останню чергу, й дискусійних витків з боку ієрархів. І це дуже важливо, оскільки йдеться також як про релігійну, так і про соціальну вмотивованість того чи іншого акту. Звідси випливає доволі вагоме заперечення багатьох безпредметних думок стосовно, приміром, ролі церкви в процесі консолідації нації, відстоювання ідентичності й духовних інтересів українського народу на його ж етнічних землях. Йдеться також про захист з боку церкви суспільної моралі, про боротьбу проти різних негативних явищ, що останнім часом набули сталої тенденції (корупція, несправедливе збагачення тощо). Юрію Дорошенку вдалося загалом добре показати масштабність аналізованої проблематики в контекстах епохи, діяльності багатьох постатей «на крутих віражах Патріархатів» (с. 74). Він шукає свої ходи, щоб унаочнити чи розширити горизонти бачення феномену міжконфесійної ситуації в Україні, а звідси й історичної значимості Української православної церкви Київського патріархату щодо консолідації українського суспільства у взаємодії, наприклад, з УГКЦ. Тренованим оком журналіста він зіставляє факти, розкриває на тлі розрізнених підходів ознаки православного фундаменталізму, шукає відповідь викликам часу випробувань («УАПЦ: випробування єдністю»; «Помісний шлях УПЦ: крізь терни до зірок»; «Чи такі страшні греко-католики, як їх малюють?»; «Києву – Київський патріархат»). Чимало матеріалів мають міждисциплінарний ракурс, що, без сумніву, містить пізнавальний характер для різних категорій читачів. В непоодиноких випадках Юрій Дорошенко зримо підводить реципієнта до думки про «потрібне єднання українства», про «перевагу духовних цінностей над матеріальними», про систему образів, скажімо, у світлі «концепції відносин Церкви та держави у поглядах В'ячеслава Липинського» (с. 659 – 665).

А недоліки? Вони мають місце, у першу чергу, там, де Юрій Дорошенко як журналіст радше фіксує факт, аніж його інтерпретує («Канонічна дуля», «Кому свистів Свистун?»; «Грузинський вектор українського православ'я»). Та вони належать до так званого враження від «діалогу з підтекстом». Тут характерними видаються такі статті, як, приміром: «Депутатські ласки для африканських пастирів», «Як

українці колесо винайшли», «Чарівна лампа «Арраїда», «Багатоконфесійний півострів», «Адвокатська практика святого», «Ще раз про соболів і золото»).

Поділяємо думку Дмитра Павличка, який слушно зауважив: «Видатний журналіст, син донецького краю, Юрій Дорошенко у своїй книзі аналізує сучасні складні, суперечні міжконфесійні і державно-церковні взаємини, а при тому аргументовано переконує в тому, що українська національна ідея на свою остаточну перемогу заряджена не лише землею, мовою, історією, а й незалежною, національною Православною церквою України, що існувала за княжих і козацьких часів, живе тепер і житиме доконче в нашій будущині». Отож, щиро очікуємо від автора нових цінних знахідок на його журналістських стежках. Будьмо певні: вони впливуть з-під його пера. Адже Юрій Дорошенко бачить перспективу. А ще – набуває майстерності та зрілого поступу, вміло перебираючи досвід від Михайла Драгоманова, Івана Франка та Дмитра Павличка. Рецензована книжка, за всуціль позитивною оцінкою Михайла Слабошпицького, адресована тим, «хто крізь нігари демагогічного словолівства йде до правди». Вона – «для тих, хто обернений серцем до слова Божого. Для тих, хто прагне, щоб у рідній Україні була його рідна Церква». Таким чином, автор переконливо закликає кожного розуміти істинність Божих начал. І водночас спрямовує своє дослідницьке дзеркало як у минувшину, так і в сьогодення, а також, зрозуміло, в майбутнє.

ЗМІСТ

БОГДАН ЛЕПКИЙ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ДИСКУРСІ УКРАЇНИ, ЄВРОПИ ТА АМЕРИКИ	3
<i>Зоряна Лановик, Мар'яна Лановик</i> «Ноктюрн» Богдана Лепкого в культурно-історичному контексті розвитку жанру	3
<i>Микола Ткачук</i> Художній наратив повісті «З-під Полтави до Бендер» Богдана Лепкого	14
<i>Ольга Куца</i> Казковість як естетичний код «Казки мого життя» Богдана Лепкого	21
<i>Г. А. Александрова</i> «Начерк історії української літератури» Богдана Лепкого і проблема міжлітературних контактів	25
<i>Володимир Працьовитий</i> Художня інтерпретація постаті Мазепи в однойменному романі Богдана Лепкого	29
<i>Надія Білик</i> Повість Богдана Лепкого «Сотниківна»: історико-культурний аспект	33
<i>Боренко В. Б.</i> Роман-епопея і жанрова своєрідність пенталогії Богдана Лепкого «Мазепа»	39
<i>Оксана Гарачковська</i> Природа сміху у творчості Богдана Лепкого	43
<i>Гаврилук Х. Ю.</i> До питання про репрезентацію концепту матері-землі у творах Івана Котляревського та Богдана Лепкого	46
<i>Тетяна Гонтар</i> Листування Богдана Лепкого з Іваном Белеєм	50
<i>Світлана Джафарова</i> Богдан Лепкий та Іван Франко: історія взаємин	54
<i>Надія Дирда</i> Відзначення 60-річчя ювілею Богдана Лепкого (за матеріалами фондів музею Б.Лепкого)	59
<i>Іван Зуляк</i> Листування Богдана Лепкого з Олександром Барвінським	61
<i>Зушман М.Б.</i> Жанрово-стильовий синкретизм малої прози Богдана Лепкого	65
<i>Віра Качмар</i> Функціональність ретроспекції у повісті Богдана Лепкого «Казка мого життя»	68
<i>О.М. Косінова</i> Проблеми символізму у творчості Богдана Лепкого та Павла Тичини	71
<i>Костюк С. В.</i> Богдан Лепкий у малярстві: фонди тернопільського обласного краєзнавчого музею	76
<i>С.І. Кравченко</i> Видавнича діяльність Богдана Лепкого у Польщі в першій половині ХХ століття	77
<i>Леся Луцан</i> Традиції Богдана Лепкого у творах Бориса Харчука	80